

ANTAGNA TEXTER

P8_TA(2018)0456

Behovet av en mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter

Europaparlamentets resolution av den 14 november 2018 om behovet av en övergripande EU-mekanism för skydd av demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter (2018/2886(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),
- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av sin resolution av den 25 oktober 2016 med rekommendationer till kommissionen om inrättande av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter¹ (DRG),
- med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), Europadomstolens rättspraxis och konventionerna, rekommendationerna, resolutionerna och rapporterna från Europarådets parlamentariska församling, ministerkommitté, kommissarie för mänskliga rättigheter och Venedigkommission,
- med beaktande av Europeiska revisionsrättens yttrande nr 1/2018 av den 17 juli 2018 över förslaget av den 2 maj 2018 till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd av unionens budget vid generella brister när det gäller rättsstatens principer i medlemsstaterna,
- med beaktande av rapporten om grundläggande rättigheter 2018 från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 11 mars 2014 *En ny EU-ram för att stärka rättsstatsprincipen* (COM(2014)0158),

¹ EUT C 215, 19.6.2018, s. 162.

- med beaktande av sin resolution av den 12 september 2018 om ett förslag med en begäran till rådet att enligt artikel 7.1 i fördraget om Europeiska unionen fastställa huruvida det finns en klar risk för att Ungern allvarligt åsidosätter unionens värden¹,
- med beaktande av sin resolution av den 1 mars 2018 om kommissionens beslut att aktivera artikel 7.1 i EU-fördraget i fråga om situationen i Polen²,
- med beaktande av sin resolution av den 15 november 2017 om rättsstatlighet i Malta³,
- med beaktande av sin resolution av den 19 april 2018 om skyddet för undersökande journalister i Europa: fallet med den slovakiske journalisten Ján Kuciak samt Martina Kušnírová⁴,
- med beaktande av sin plenardebatt om rättsstaten i Rumänien den 3 oktober 2018,
- med beaktande av sin resolution av den 1 mars 2018 om situationen för de grundläggande rättigheterna i EU 2016⁵,
- med beaktande av kommissionens förslag av den 2 maj 2018 till rådets förordning om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (COM(2018)0322),
- med beaktande av 2018 års resultattavla för rättskipningen i EU,
- med beaktande av artikel 123.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. EU bygger på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter, och dessa värden är gemensamma för medlemsstaterna.
 - B. Rättsstatlighet, demokrati och grundläggande rättigheter bildar ett triangulärt förhållande, och tillsammans förstärker de varandra och skyddar EU:s och dess medlemsstaters konstitutionella grund.
 - C. 2014 inrättade kommissionen en ram för rättsstatsprincipen. Denna ram har bara använts en gång, och detta instrument har visat sig vara otillräckligt för att förhindra eller avhjälpa hot mot rättsstatsprincipen.
 - D. Europeiska unionen saknar en objektiv och permanent mekanism för att övervaka demokrati, grundläggande rättigheter och rättsstatlighet i samtliga medlemsstater.
 - E. 2018 års resultattavla för rättskipningen i EU visar att utmaningar kvarstår när det gäller hur rättssystemen i medlemsstaterna fungerar, liksom effekterna av vissa reformer som genomförts i medlemsstaterna.

¹ Antagna texter, P8_TA(2018)0340.

² Antagna texter, P8_TA(2018)0055.

³ EUT C 356, 4.10.2018, s. 29.

⁴ Antagna texter, P8_TA(2018)0183.

⁵ Antagna texter, P8_TA(2018)0056.

- F. Det finns ett stort antal pågående överträdelseförfaranden på området rättsliga frågor, grundläggande rättigheter och medborgarskap¹.
- G. Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter har offentliggjort flera rapporter som belyser utmaningar som demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna står inför i de olika medlemsstaterna, till exempel frågor som rör det krympande utrymmet för organisationer i det civila samhället i Europa².
- H. Olika ad hoc-lösningar för att bemöta hot mot demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna har noterats, vilket har lett till att strategierna skiljer sig mycket åt i de olika medlemsstaterna.
- I. Kommissionen har inlett ett förfarande enligt artikel 7.1 i EU-fördraget på grund av situationen i Polen, och Europaparlamentet har inlett samma förfarande på grund av situationen i Ungern.
- J. Parlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor har inrättat en grupp för övervakning av rättsstatsprincipen som har påbörjat sitt arbete med morderna på undersökande journalister och rättsstaten.
- K. Dessa åtgärder från EU:s sida är i första hand reaktiva snarare än förebyggande, och hämmas av den ojämna och politiserade uppmärksamhet som utmaningar för demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna får i de olika medlemsstaterna.
- L. Den 2 maj 2018 offentliggjorde kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd av unionens budget vid generella brister när det gäller rättsstatens principer i medlemsstaterna (COM(2018)0324),
- M. Europeiska revisionsrättens yttrande nr 1/2018 över förslaget till en förordning underströk behovet av att ytterligare klargöra vägledande källor och förfaranden genom vilka generella brister när det gäller rättsstatens principer i medlemsstaterna kan fastställas.
- N. EU:s tidigare rapporter om insatserna mot korruption och 2018 års landsrapporter inom ramen för den europeiska planeringsterminen konstaterar allvarliga farhågor vad avser korruptionen i olika medlemsstater, vilket urholkar medborgarnas förtroende för institutioner och rättsstaten.
- O. De utmaningar som rättsstaten och demokratin i medlemsstaterna står inför äventyrar området med frihet, säkerhet och rättvisa, som grundar sig på den motbevisbara presumtionen (*presumptio juris tantum*) av ömsesidigt förtroende.

¹ http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?typeOfSearch=true&active_only=1&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&PressRelease=true&DG=JUST&title=&submit=Search&lang_code=sv

² Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, *Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU*, Wien, 18 januari 2018.

- P. Utmaningarna för rättsstaten och demokratin i medlemsstaterna äventyrar även legitimiteten hos unionens yttre åtgärder, särskilt i förhållande till dess anslutnings- och grannskapspolitik.
- Q. Unionens samtliga institutioner, organ och byråer är skyldiga att respektera, skydda och främja demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter.
- R. Unionen har fortfarande inte anslutit sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, trots sin skyldighet att göra detta enligt artikel 6.2 i EU-fördraget.
- S. Kommissionen och rådet har inte vidtagit några åtgärder efter parlamentets resolution om en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, och har hittills vägrat att anta det interinstitutionella avtalet om EU:s pakt för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter.
1. Europaparlamentet beklagar att kommissionen ännu inte lagt fram ett förslag om en övergripande EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, och uppmanar kommissionen att göra det, i synnerhet genom att föreslå att det interinstitutionella avtalet om EU:s pakt för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter antas i dess kommande initiativ som inte avser lagstiftning för att stärka upprätthållandet av rättsstatlighet i Europeiska unionen.
 2. Europaparlamentet upprepar sin begäran om en övergripande, permanent och objektiv EU-mekanism för skydd av demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, och understryker att behovet av en sådan mekanism nu är mer akut än någonsin.
 3. Europaparlamentet påminner om huvuddelarna av en sådan mekanism, såsom parlamentet föreslagit, i form av en interinstitutionell pakt för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, bestående av en årlig, evidensbaserad och icke-diskriminerande utvärdering, som på lika villkor ska bedöma samtliga EU-medlemsstaters efterlevnad av de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, med landsspecifika rekommendationer (den europeiska DRG-rapporten) som ska åtföljas av en interparlamentarisk debatt och en permanent policycykel för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter inom EU:s institutioner.
 4. Europaparlamentet upprepar att den europeiska DRG-rapporten måste integrera och komplettera befintliga instrument, däribland resultattavlan för rättskipningen i EU, övervakningsverktyget för mediepluralism, antikorrupsionsrapporten och förfaranden för inbördes utvärdering, baserat på artikel 70 i EUF-fördraget, samt ersätta samarbets- och kontrollmekanismen för Bulgarien och Rumänien. Parlamentet beklagar kommissionens beslut att inte offentliggöra EU:s rapport om insatserna mot korruption 2017.
 5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga att koppla den föreslagna förordningen om skydd av unionens budget vid generella brister när det gäller rättsstatens principer i medlemsstaterna till en övergripande, permanent och objektiv EU-mekanism för att skydda demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter.
 6. Europaparlamentet uppmanar rådet att förbinda sig till det interinstitutionella avtalet om pakten för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter och att stödja

ytterligare förslag från kommissionen för att stärka demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter.

7. Europaparlamentet anser att om kommissionen och rådet fortsätter att förkasta inrättandet av en pakt för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter skulle parlamentet kunna ta initiativ till en DRG-pilotrapport och en interparlamentarisk debatt.
8. Europaparlamentet uppmanar rådet att helt och fullt ta på sig sin institutionella roll i de pågående förfarandena inom ramen för artikel 7.1 i EU-fördraget, att omedelbart och fullständigt informera parlamentet i alla skeden av förfarandet samt bjuda in parlamentet så att det kan lägga fram sitt motiverade förslag för rådet.
9. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till kommissionen och rådet samt till medlemsstaternas parlament och regeringar och Europeiska regionkommittén för vidarebefordran till subnationella parlament och råd.